

استئوسارکوم چیست؟

استئوسارکوم یا استئوزنیک سارکوم، یکی از شایع‌ترین تومورها یا سرطان‌های بدخیم اولیه استخوان است؛ یعنی منشأ آن از سلول‌های استخوان است. شیوع این تومور در نوجوانان و جوانان بیشتر است و بیشتر در استخوان‌های بلند دیده می‌شود. مثل استخوان‌های بالا و پایین زانو و بالای بازو.

علائم استئوسارکوم چیست؟

شایع‌ترین علامت این تومور استخوانی، درد اندام است. درد در هنگام فشار دادن استخوان بیشتر می‌شود. ممکن است تورم و برجستگی و حتی قرمزی پوست در قسمتی از اندام احساس شود. لنگ زدن و محدودیت حرکت مفصل ممکن است از دیگر علائم تومور باشد. حتی ممکن است به دنبال فعالیت تومور، استخوان به قدری ضعیف شود که بشکند.

تومور استئوسارکوم چگونه تشخیص داده می‌شود؟

تومور در یک عکس ساده دیده می‌شود. پزشک ارتوپد ممکن است از دیگر روش‌های تصویربرداری، مثل اسکن رادیو ایزوتوپ، سی.تی.اسکن و ام.آر.آی هم برای کمک به تشخیص و بررسی وسعت درگیری استفاده کند. تشخیص قطعی این بیماری با به دست آوردن قسمتی از بافت تومور توسط بیوپسی (توسط سوزن‌های مخصوص یا با جراحی باز) است. متخصص پاتولوژی (پاتولوژیست)، بافت را به دقت زیر میکروسکوپ بررسی کرده و نوع آن را تعیین می‌کند.

تصویر رادیوگرافی بالا، استئوسارکوم پایین استخوان ران را نشان می‌دهد. چنانکه دیده می‌شود تراکم استخوان در بعضی نقاط کمتر و در بعضی نقاط بیشتر شده است.

درمان استئوسارکوم:

شیمی‌درمانی: معمولاً قبل از جراحی به بیمار داده می‌شود تا اندازه تومور را کوچک‌تر کرده و جراحی راحت‌تر و بهتر انجام شود. غالباً بعد از جراحی هم شیمی‌درمانی ادامه می‌یابد.

رادیوتراپی: استئوسارکوم معمولاً به رادیو تراپی پاسخ خوبی نمی‌دهد ولی در بیمارانی که تحت عمل جراحی قرار می‌گیرند، ممکن است برای از بین بردن باقیمانده‌های احتمالی تومور، از رادیوتراپی استفاده شود. وقتی به دنبال ابتلا به استئوسارکوم، استخوان دچار شکستگی می‌شود ممکن است سلول‌های سرطانی از استخوان به بافت‌های اطراف پراکنده شوند، برای مبارزه با این سلول‌ها هم گاهی از رادیوتراپی استفاده می‌شود.

جراحی: در حین جراحی، بافت سرطانی با مقداری از استخوان سالم اطرافش برداشته می‌شود. محل خالی شده با یک فلز که به جای استخوان گذاشته می‌شود، جایگزین می‌گردد (مثلاً استفاده از مفصل مصنوعی وقتی تومور در نزدیک مفصل باشد) و یا از پیوند استخوان برای جایگزین شدن استخوان از دست‌رفته استفاده می‌شود. گاهی اوقات وسعت رشد تومور آنقدر زیاد است که به مناطق زیادی از اندام انتشار یافته است، و یا عروق و اعصاب اندام را به شدت آسیب زده است. در این موارد، ممکن است بهترین راه برای بیمار قطع عضو باشد.

دانشگاه علوم پزشکی تهران
قطب جامع علمی طب کودکان
بیمارستان مرکز طبی کودکان
(واحد آموزش سلامت)

استئوسارکوم در کودکان

بیمارستان آموزشی درمانی پژوهشی مرکز طبی کودکان:
آدرس: تهران، انتهای بلوار کشاورز، خیابان دکتر محمد قریب، جنب
بیمارستان امام خمینی (ره)، پلاک ۶۲، مرکز طبی کودکان
وبسایت بیمارستان: (آموزش به بیمار)
<http://chmc.tums.ac.ir>

والدین گرامی!

- ✓ عمل جراحی برداشتن تومور مانند دیگر عمل‌های جراحی ارثوپدیک است.
- ✓ پایش علایم حیاتی و مشخص کردن محل نبض‌های دیستال، پیش از جراحی و بررسی علایم خونریزی پس از عمل، ضروری است.
- ✓ کنترل بیمار از نظر عوارض جانبی دیگر، پس از عمل مانند: ترومبوز وریدهای عمقی، آمبولی ریوی، عفونت و آتروفی ناشی از بی‌حرکتی لازم است.
- ✓ توجه و مراقبت از زخم.
- ✓ آموزش در مورد کنترل درد و تکنیک‌های آن.
- ✓ توجه به تغذیه و مصرف کافی مایعات؛ زیرا بیمار به دلیل شیمی‌درمانی و رادیوتراپی دچار حالت تهوع، استفراغ و کاهش اشتها می‌شود.
- ✓ علایمی همچون ضعف عضلانی، عدم هماهنگی بین حرکات، تهوع و استفراغ و یبوست، تغییر در وضعیت هوشیاری به عنوان یک عارضه ناشی از بیماری محسوب می‌شود.

پیش‌آگهی (پروگنوز) استئوسارکوم:

این عبارت به مفهوم این است که در بعضی موارد می‌توان بعد از تشخیص بیماری مشخص کرد که سرنوشت بیمار چگونه است؛ آیا درمان بیماری نتیجه خوبی خواهد داشت یا خیر؟ پیش‌آگهی استئوسارکوم به عوامل زیر بستگی دارد:

- تومور در چه استخوانی ایجاد شده است؟
- تومور چقدر بزرگ شده است؟
- آیا تومور به بافت‌های اطراف خود دست‌اندازی کرده است؟ آیا تومور به نقاط دیگر بدن متاستاز داده است (شایع‌ترین محل متاستاز استئوسارکوم ریه است).
- سن بیمار چند سال است؟
- آیا سلول‌های سرطانی، رفتاری شبیه سلول‌های سالم دارند، یا خیلی تهاجمی هستند؟ این خصوصیات توسط بررسی نمونه بافتی و به‌وسیله پاتولوژیست مشخص می‌شود.
- وجود تومور رتینوبلاستوم، یا سابقه رادیوتراپی، یا بعضی انواع شیمی‌درمانی ممکن است احتمال ابتلاء به این تومور را زیاد کنند.